

Titulació	Tipus	Curs
4313754 Psicopedagogia	OT	0

Professor/a de contacte

Nom: Angelina Sanchez Marti

Correu electrònic: angelina.sanchez@uab.cat

Equip docent

Nair Elizabeth Zárate Alva

Angelina Sanchez Marti

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Un cop accedit al màster no es necessiten prerequisits per realitzar aquest mòdul.

Objectius

L'assignatura d'Intervenció psicopedagògica en població amb dificultats socials està orientada a que l'adquisició de les competències necessàries per atendre integralment des del context educatiu a persones en situació social desfavorida.

En aquest context, l'assignatura té com a objectius generals:

- Formar professionals de l'educació capaços de garantir la integració educativa i social de les persones, amb una atenció especial a aquelles amb major risc d'exclusió social.
- Capacitar professionals per a que puguin desplegar les eines necessàries i mostrar expectatives positives respecte d'incrementar les possibilitats d'integració i aprenentatge de la població en contextos de desigualtat social i educativa.

I com a objectius específics, els següents:

- Analitzar les característiques singulars de les persones en contextos de desigualtat social i educativa.

- Identificar les diferents estratègies d'intervenció psicopedagògica amb persones en situació social desfavorida.

Resultats d'aprenentatge

1. CA10 (Competència) Elaborar un pla de dinamització dels equips psicopedagògics de les diferents institucions socioeducatives.
2. CA11 (Competència) Generar propostes innovadores i competitives en l'activitat professional en contextos educatius específics.
3. CA12 (Competència) Proposar projectes i accions que incorporin la perspectiva de gènere en contextos de desigualtat social i educativa.
4. KA09 (Coneixement) Identificar les necessitats personals, socials i educatives de la població amb dificultats socials.
5. KA10 (Coneixement) Descriure els elements clau que permeten liderar i dinamitzar els equips educatius que treballen amb població amb dificultats socials.
6. SA15 (Habilitat) Aplicar programes preventius d'abast sociocomunitari en què s'impliquin les famílies i les comunitats.
7. SA16 (Habilitat) Desenvolupar actituds de participació i col·laboració com a membre actiu de la comunitat a partir del treball en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinaris).
8. SA17 (Habilitat) Afavorir la participació i la col·laboració de les famílies en els processos educatius per a minimitzar les dificultats socials a través de l'elaboració de plans d'actuació.

Continguts

1. Serveis i plans d'intervenció i acció sociocomunitària inclusiva

- Plans locals d'inclusió social
- Plans de desenvolupament comunitari
- Programes d'acció comunitària integral
- Serveis singulars especialitzats
- Institucions totals

2. Població en situació social desfavorida. Conceptualització i perspectives d'anàlisi

- Justícia social i equitat educativa
- Desigualtats socials i educatives
- Població als marges
- La teoria interseccional com a resposta al problema de la fragmentació
- El vincle socioeducatiu en l'atenció psicopedagògica

3. Acollida i inclusió de població migrant

- Migració i refugi. Gestió de la diversitat
- Racisme. Concepte, dimensions i intervenció psicopedagògica
- Dispositius d'acollida i inclusió. Figura i rol del psicopedagog/a
- Àmbits d'intervenció no formal: dones migrants, infants i joves que migren sols...

4. Intervenció psicopedagògica de persones amb NESE

- Atenció educativa en el marc d'un sistema educatiu inclusiu: de l'accés a la transformació
- Necessitats Específiques de Suport Educatiu (NESE)
- Mesures, suports i xarxes per l'educació inclusiva

5. Indicadors de vulnerabilitat psicosocial

- El maltractament infantil. Fonts, bases biològiques i conseqüències
- Aclariment de conceptes. Factors de protecció i de risc
- Estratègies i actuacions
- Del maltractament al bon tracte
- Cura familiar, salut integral, suport afectiu, recursos materials bàsics...
- La violència de gènere
- La violència entre iguals

6. Família i centres

- Assessorament, Orientació i Intervenció familiar presencial i virtual
- Participació i pluralitat d'experiències de les famílies
- Intervenció en els supòsits de problemes dels progenitors en relació amb els fills i filles

7. Intervenció multidisciplinària coordinada

- Multidisciplinarietat, interdisciplinarietat i interculturalitat
- Model de treball en xarxa i corresponsabilitat educativa
- Coordinació entre primària i secundària; traspàs de cicles; centres i serveis formals i no formals
- Prevenció i orientació. Estratègies

8. Recursos, equipaments i serveis dins la comunitat i derivació

- Serveis educatius externs i específics
- Serveis de salut mental
- Serveis del Departament de Drets Socials
- Altres recursos i serveis singulars

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques: exposicions per part del professorat sobre els continguts del mòdul.	65	2,6	CA11, CA12, KA09, SA16, SA17
Tipus: Supervisades			
Treball en grup i individual supervisades pel professorat que ajudaran l'alumnat a analitzar i a aprofundir en les temàtiques treballades al llarg del mòdul.	119	4,76	CA10, CA11, CA12, KA09, KA10, SA15, SA16, SA17
Tipus: Autònomes			
Activitats individuals que permetran assolir les competències necessàries per superar el mòdul.	60	2,4	CA10, CA11, CA12, KA09, KA10

La metodologia de l'assignatura es basa en l'aprenentatge cooperatiu i el mètode de l'estudi de cas. Les sessions de treball són de caire teòric, pràctic i/o mixt, en coherència amb la docència del màster de psicopedagogia de caràcter eminentment presencial.

Les sessions teòriques s'organitzen a partir d'exposicions magistrals per part del professorat complementades amb recursos audiovisuals (presentacions de diapositives, vídeos, etc.) així com de bibliografia bàsica recomanada. Es portaran a terme activitats diferenciades de treball de formació personal i de treball en grup.

Breument, l'assignatura fa ús de les següents metodologies de aprendizaje:

- Exposicions magistrals
- Anàlisi i reflexió de documents de bibliografia bàsica
- Estudis de cas i simulacions de situacions professionals
- Treball en grups cooperatius
- Tutories
- Dinàmica de grups i treball interpersonal

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència a classe	10%	0	0	SA16
Auto avaluació de l'estudiant	5%	0	0	KA10, SA16
Proves teórico-pràctiques	85%	6	0,24	CA10, CA11, CA12, KA09, KA10, SA15, SA16, SA17

L'assignatura adopta el criteri de l'avaluació continuada, la qual cosa fa preceptiva l'assistència a classe per tal de garantir l'adquisició i el desenvolupament de les competències específiques del programa.

L'avaluació consta de 4 evidències d'aprenentatge teòric-pràctiques (dues grupals i dues individuals) fruit de l'anàlisi de casos i del treball de formació personal realitzat. Dues fan referència als temes 1, 2, 3 i 4; i, dues als temes 5, 6, 7 i 8.

- Aprenentatge orientat a projectes. Realització i defensa d'un projecte grupal d'indagació per a la resolució d'un problema (20%). Aquesta evidència s'elaborarà durant els mesos de desembre i gener del 2024 i serà lliurada a inicis de febrer.
- Anàlisi individual crítica associada al projecte presentat (20%). Aquesta evidència es lliurarà a inicis de febrer.
- Programa d'intervenció grupal (20%). Al març es desenvoluparà aquesta evidència i es lliurarà a inicis d'abril.
- Resolució individual d'un cas pràctic d'intervenció psicopedagògica (25%). A finals del mes d'abril del 2024 és lliurarà aquesta evidència individual.

A més, l'avaluació contempla:

- Assistència i participació a classe (compartir i expressar opinions i reflexions) (10%). Inclou l'assistència a classe i la participació en les activitats d'aula. Per aprovar aquesta assignatura cal mostrar una actitud compatible amb la professió educativa.

- Autoavaluació del'estudiantat (5%). Consisteix en una reflexió final escrita dels aprenentatges derivats del mòdul. S'elabora de forma individual. Per autoavaluació s'entén la pròpia participació de l'estudiantat, de la seva implicació en el seu procés d'aprenentatge, de la transferència dels aprenentatges al seu rol professional, etc.). El seu lliurament té lloc a finals d'abril del 2024.

El 7 maig del 2024 es farà la recuperació de les evidències anteriors (si s'escau).

Els resultats de l'avaluació de cadascuna de les evidències lliurades es publicaran al campus virtual en el termini màxim d'un mes després de la seva realització.

Per superar el mòdul, cal haver aprovat totes les evidències. En cas que el mòdul estigui suspès, l'estudiantat haurà de matricular-se novament del mòdul en la propera edició del Màster. En aquest cas, no es guardarà cap nota de les evidències.

Al llarg del procés avaluatiu, s'orientarà al'estudiantat sobre les evidències a presentar.

Avaluació única

L'avaluació única consisteix en l'elaboració d'un projecte d'indagació amb la seva anàlisi crítica (40%), un programa d'intervenció (25%), una prova pràctica de la resolució d'un cas (20%) i una recensió teòrica d'un llibre de la bibliografia recomanada (15%). Aquestes activitats es lliuraran el 22 d'abril i la prova pràctica tindrà lloc aquest dia.

S'aplicarà el mateix sistema de recuperació que per a l'avaluació continuada: es reentregaran i/o reavaluaran les activitats el 7 de maig.

D'acord amb la normativa UAB, el plagi o còpia d'algun treball o prova escrita es penalitzarà amb un 0 com a nota de l'evidència perdent la possibilitat de recuperar-la, tant si és un treball individual com engrup (en aquest cas, tots els membres del grup tindran un 0).

L'assistència a les sessions presencials és obligatòria, l'estudiant ha d'assistir a un mínim del 80%. En cas contrari l'avaluació correspondrà a un No Presentat.

Bibliografia

Adblí Sibai, S. (2014). Pedagogía de la alteridad: experiencias en el sistema educativo de las alumnas españolas musulmanas. *Teoría de la Educación. Educación y Cultura en la Sociedad de la Información*, 15(4), 212-240. <https://doi.org/10.14201/eks.12352>

Baldassar, L., y Merla, L. (2013). *Transnational families, migration and the circulation of care. Understanding mobility and absence in family life*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203077535>

Ballestín, B. (2017). *Infants i joves d'origen immigrant a Catalunya: un estat de la qüestió socioeducativa*. Fundació Jaume Bofill.

https://fundaciobofill.cat/uploads/docs/i/8/o/x/7/f/q/m/i/estatquestio_documenttreball_30_beaballestin_300317.pdf

Barton, L. (Comp.). (2008). *Superar las barreras de la discapacidad*. Morata.

Barudy, J., Dantagnan, M., Comas, E., y Vergara, M. (2014). *La Inteligencia Maternal. Manual para apoyar la crianza bien tratante y promover la resiliencia de madres y padres*. Gedisa.

Bennett-Levy, J., Thwaites, R., Haarhoff, B., y Perry H. (2018). *Experimentar la TCC desde dentro. Manual de autopráctica/autorreflexión para terapeutas*. Desclée De Brouwer.

Bhabha, J. (2019). Children on the move in the twenty-first century: developing a rights-based plan of action. En, Suárez-Orozco, M. (ed.), *Humanitarianism and mass migration* (pp. 83-98). Simpson.

Burke, N. (2021). *El pozo más profundo. Sanar los efectos a largo plazo de las experiencias infantiles de la vida*. Eleftheria.

Castellanos, N. (2022). *Neurociencia del cuerpo. Cómo el organismo esculpe el cerebro*. Barcelona: Kairós.

Castillo, M. (2005). Algunes reflexions entorn de la conceptualització de la infància i adolescència en risc social a l'Estat espanyol. *Educar*, 36, 31-47. <https://raco.cat/index.php/Educar/article/view/39741>

Celorio, J. J. (2020). *Transitar de la Educación para el Desarrollo a la Educación para una Transición Emancipadora. Retos alternativos a la crisis civilizatoria de la Modernidad*. UPV/EHU. <https://publicaciones.hegoa.ehu.eus/es/publicacions/440>

Cored, A. (2015). De la terapia racional emotivo conductual a la educación racional emotiva diversidad de pensamientos. *Educación y diversidad*, 9(1-2), 61-72.

Del Olmo, C. (2013). *¿Dónde está mi tribu? Maternidad y crianza en una sociedad individualista*. Clave Intelectual.

Departament de Treball, Afers Socials i Famílies (2015). Pla d'acció per a la lluita contra la pobresa i per a la inclusió social a Catalunya. Generalitat de Catalunya.

https://dretssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematicos/pobresa_i_inclusio_social/01_pacte_lluita_pobresa/

Departament de Treball, Afers Socials i Famílies (2018). Document de bases del procés d'integració dels PLIS-PDC: Pla local d'acció comunitària inclusiva (PLACI). Generalitat de Catalunya.

https://treballiaferssocials.gencat.cat/web/.content/03ambits_tematicos/18_accio_comunitaria_i_voluntariat/01_acc

El Khayat, M., y Rivero, M. (2021). L'acompanyament i l'orientació en la parentalitat a famílies en entorns de diversitat cultural: Ser mare al Pakistan, ser mare del Pakistan. *Àmbits de psicopedagogia i orientació*, 55, 57-66. <https://doi.org/10.32093/ambits.vi55.5029>

Fernández, L. (2013). *Intervención con familias y atención a menores en riesgo social*. McGraw-Hill.

Gijón, M. (2020). Pedagogia, somriure i reconeixement. Elements per construir el vincle educatiu en contextos de vulnerabilitat. *Compàs d'amalgama*, 1, 38-44.

<https://revistas.unav.edu/index.php/estudios-sobre-educacion/article/view/35165>

González, R., Gullón, P., González, A y Carmona, M. (Coords). (2022). *Transformar los barrios para evitar el sufrimiento psíquico. Una mirada salubrista a la salud mental*. Madrid: Asociación Española de Neuropsiquiatría.

Gonzalez, A. (2023). *¿Por dónde se sale?*. Barcelona: Planeta.

Guerrero, R. (2018). *Educación emocional y apego. Pautas prácticas para gestionar las emociones en casa y en el aula*. Planeta.

Jay, M. (2016). *La década decisiva. Por qué son importantes de los veinte a los treinta años y cómo sacarles el máximo partido ahora*. Madrid: Asertos.

Heras, J. B. (2013). *Adolescentes en conflicto: una experiencia educativa con jóvenes en riesgo social*. Editorial CCS.

Marco, E. (2017). Dispositivos de control y reproducción de desigualdades en la intervención con jóvenes migrantes. *Revista de Sociología de la Educación-RASE*, 10(1), 50-63.

<https://doi.org/10.7203/RASE.10.1.9268>

Martí, J. J. (Coord.) (2022). *Manual de telesalud mental. Tecnologías digitales en la práctica clínica*. Pirámide.

Muñoz, J. (2014). *Sabiduría emocional y social. Protocolo de intervención social mediante la Inteligencia Emocional (PISIEM)*. Bosch.

- Nanzer, N. (2015). *La depresión postparto. Salir del silencio*. Octaedro.
- Pérez Lizeretti, N. (2012). *Terapia basada en inteligencia emocional*. Milenio.
- Pérez, G. (2011). *Intervención sociocomunitaria*. UNED.
- Perry, B., y Szalavitz (2016). *El chico a quien criaron como perro*. Capitán Swing Libros.
- Pinker, S. (2022). *El efecto aldea. Cómo el contacto cara a cara te hará más saludable, feliz e inteligente*. Madrid: Funambulista.
- Rivas, A., Rodríguez-Marrtín, A., y Forteza, D. (2021). Inclusión, Justicia Social y Desarrollo Comunitario: Desafíos y dilemas para la intervención socioeducativa avanzada en la era postcoronavirus. *Revista Prisma Social*, 33, 1-3. <https://revistaprismasocial.es/article/view/4342>
- Roche, R., y Escotorin, P. (2018). *Cuidar con actitud prosocial. Nuevas propuestas para cuidadores*. Ciudad Nueva.
- Rodó-Zárate, M. (2021). *Interseccionalitat. Desigualtats, llocs i emocions*. Tigre de paper.
- Rojas-Estapé, M. (2018). *Cómo hacer que te pasen cosas buenas*. Espasa.
- Sánchez, A., Pàmies, J., Caravaca, A., y Llos, B. (2022). Towards a Common Public Culture? Boundaries to Belonging in Catalonia. *Social Inclusion*, 10(2), 132-142.
- Secanilla, E. (2016). *La atención psicoeducativa en la primera infancia*. UOC.
- Secanilla, E. (2019). *Supermentes. Reconocer las altas capacidades en la infancia*. Gedisa
- Secanilla, E., y Zárate, N. (2022). iTutoría Universitaria: Una herramienta de empoderamiento durante la covid-19. *Revista Psicológica Herediana*, 14(2), 41-46. <https://doi.org/10.20453/rph.v14i2.4175>
- Secanilla, E. (2021). *Diamantes escondidos. 11 historias de jóvenes y adultos con altas capacidades*. Gedisa.
- Schore, A. (2022). *El desarrollo de la mente inconsciente*. Eleftheria.
- Subirana, M., y Cooperrider, D. (2013). *Indagación apreciativa: Un enfoque innovador para la transformación personal y de las organizaciones*. Kairós.
- Suárez-Orozco, C. (2019). A compassionate perspective on immigrant children and youth. En, Suárez-Orozco, M. (ed.), *Humanitarianism and mass migration* (pp. 99-122). Simpson.
- Urrea-Monclús, A., Rodríguez-Pérez, S., Sala-Roca, J., y Zárate-Alva, N. (2021). Instrumentos psicoeducativos para la intervención en pedagogía social: validación criterial del test situacional desarrollo de competencias socioemocionales de jóvenes (DCSE-J). *Pedagogía Social. Revista Interuniversitaria*, 37, 55-68. https://doi.org/10.7179/PSRI_2021.03
- Valdés, M. (2021). Vulnerabilidad social, genealogía del concepto. *Gazeta de Antropología*, 37(1), artículo 01. <http://hdl.handle.net/10481/68424>
- Van der Kolk, B. (2015). *El cuerpo lleva la cuenta. Cerebro, mente y cuerpo en la superación del trauma*. Olivella.
- Vilà, R., Freixa, M., Sánchez-Martí, A., y Mateo, M. (2021). Child and Adolescent Care Services: Addressing the Vulnerability of Unaccompanied Minors in Barcelona. En, *Handbook of Research on Promoting Social Justice for Immigrants and Refugees Through Active Citizenship and Intercultural Education* (pp. 16-36). IGI Global. <https://doi.org/10.4018/978-1-7998-7283-2.ch002>
- Villar, F. (2022). *Morir antes del suicidio. Prevención en la adolescencia*. Herder.

Zárate, N., y Sala-Roca, J. (2019). Socio-emotional skills of girls in care and young mothers in care. *Children and Youth Services Review*, 100, 50-56. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2019.02.036>

Zárate, N., y Soldevilla, A. (2019). *Guía de Actividades para el Desarrollo de Competencias Socioemocionales*. Dipòsit digital de la UAB. <https://ddd.uab.cat/record/256248?ln=ca>

Zárate, N.; Arnau-Sabatés, L., y Sala-Roca, J. (2017). Factors influencing perceptions of teenage motherhood among girls in residential care. *European Journal of Social Work*. <https://doi.org/10.1080/13691457.2017.1292397>

Programari

Sense programari associat.

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(TEm) Teoria (màster)	1	Català/Espanyol	anual	tarda